

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL   23/05/2011   EIXIDA NÚM. 25394

Ajuntament d'Orihuela
Sra. Alcaldesa-Presidenta
Pl. Marqués de Arneva, 1
ORIHUELA - 03300 (Alacant)

=====
Ref. queixa núm. 1100700
=====

(Assumpte: discriminació del valencià en senyalització viària d'Orihuela)

Sra. Alcaldessa-Presidenta,

Hem rebut en esta institució un escrit signat pel Sr. (...) i altres, que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifesten els fets i les consideracions següents:

- Que "... a la Carretera CV-916 entre la N-332 i el Centre Comercial Ociopia, i també al Carrer del Sol, té retolat exclusivament en castellà (Alicante) a la seua senyalització viària el topònim de la ciutat d'Alacant.
- Que "... la Llei d'Ús del Valencià estableix que el valencià és "la llengua pròpia" de la nostra Comunitat. L'Orde d'1 de Desembre de 1993 de l'aleshores Conselleria d'Educació i Ciència sobre l'ús de la toponímia i els noms dels municipis dictamina que "en la senyalització dels noms dels municipis s'emprarà la denominació oficial determinada pel Consell d'acord amb el procediment establert en la legislació vigent d'administració local i el Decret 58/1992". Açò és segons el Decret 25/1990, de 31 de gener, del Consell de la Generalitat Valenciana, pel qual s'aprova la nova denominació del Municipi en bilingüe: Alacant en valencià i Alicante en castellà (DOGV núm. 1.238 de 6 de febrer de 1990).
- Que "... pregue a l'Ajuntament d'Oriola, que en la futura retolació viària a la Ciutat es respecten els topònims en valencià, tant d'Alacant, com d'altres ciutats que be compten amb doble denominació oficial (Elx) o monolingüe en valencià (Crevillent)".

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada.

A fi de contrastar les al·legacions formulades pels interessats, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies

concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar, si s'escau, les previsions existents perquè les senyalitzacions existents puguen estar en valencià.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament d'Orihuela, donava compte del següent:

“Por medio de la presente procedo a transmitirle el informe realizado por el Director de Seguridad este Excmo. Ayuntamiento en referencia al tema que nos ocupa:

En relación al escrito del 29/04/2011 de Ref. 22345 le comunico que no se ha recibido en esta Jefatura ninguna queja presentada por el Sr. (...) ni de ninguna otra persona, que seguramente debió de hacerlo, aunque sólo sea por cercanía a su morada, sin necesidad de molestar a entidades del Gobierno de la Comunidad.

No obstante tomamos nota de la petición y resolveremos el tema tan pronto como sea practicable.”

Una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa, la resolem amb les dades que hi consten.

En primer lloc, hem de dir que esta institució és conscient de l'esforç econòmic que comporta, sobretot per als ajuntaments, configurar pàgines web oficials, emetre impresos, fullets i publicitat institucional, retolació viària, etc. en les dues llengües cooficials de la Comunitat Valenciana, i que, de vegades, esta actuació és endarrerida davant necessitats més urgents com ara els servicis socials, la dependència, els menors, els ancians, l'educació o petites infraestructures.

No obstant això anterior, el Síndic de Greuges, alt comissionat dels drets fonamentals dels valencians, recollits en el títol I de la Constitució espanyola i en el títol II de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, no pot deixar de fer una reflexió sobre l'adequat respecte als drets lingüístics dels ciutadans i la cooficialitat lingüística vigent a la Comunitat Valenciana.

Hem de prendre com a punt de partida el manament establert en l'article 3r de la nostra Constitució, que disposa que el castellà és la llengua oficial de l'Estat i, al seu torn, assenyala que la resta de llengües espanyoles seran també oficials en les comunitats autònomes respectives, de conformitat amb els respectius estatuts.

Així, la nostra norma fonamental fa ressaltar la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya, com a patrimoni cultural que haurà de ser objecte d'especial protecció i respecte.

En connexió amb el que disposa la Constitució espanyola, l'article 5é de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana encomana a la Generalitat Valenciana garantir l'ús normal i oficial tant del castellà com del valencià, i d'esta manera s'hi instaura un règim de bilingüisme que imposa als poders públics del territori autònom o local l'obligació de conèixer i utilitzar les dos llengües oficials, sense que pugua prevaldre l'una sobre l'altra.

La Llei valenciana 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, dictada com a desplegament del que disposa l'Estatut d'autonomia, estableix, en l'article 2n, que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat Valenciana i de l'Administració

pública, com també de la local i de totes les corporacions i institucions públiques que en depenen.

Amb tot això, no hi ha dubte sobre la manifesta obligació de les administracions públiques, tant autonòmiques com locals, d'adequar, des d'un punt de vista lingüístic, les vies o els mitjans de comunicació amb els administrats, i facilitar les relacions mútues a través de l'efectiva i real implantació d'un règim de cooficialitat d'ambdues llengües, tal com estableix tant la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei 4/1983, d'ús i ensenyament del valencià.

Esta cooficialitat ha de quedar palesa en totes les manifestacions de l'Administració pública i ha de bandejar qualsevol forma de discriminació lingüística.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: "El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinquè de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)"; i en l'art. 2 assenyala que "(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)", per la qual cosa, tenint en compte que Orihuela, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació dels servicis públics ha de ser feta preferentment en valencià".

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

No obstant això, senyora, en la tramitació de l'expedient de referència ha sorgit una altra qüestió sobre la qual esta institució no pot deixar de pronunciar-se, relativa al fet que el present expedient s'inicia, com vosté sap, com a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució per l'interessat, íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, la petició d'informe que els va ser realitzada es va fer en la llengua triada per l'interessat, això és, en valencià. No obstant això, l'informe remés per vosté es troba redactat íntegrament en llengua castellana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és el dret que assistix qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'Administració, a triar la llengua en què vulga que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, del qual sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que:

“(…) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la llengua indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pel ciutadà ha estat el valencià, la qual cosa no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

De conformitat amb tot el que hem exposat més amunt, **SUGGERIM A L'AJUNTAMENT D'ORIHUELA** que en pròximes retolacions viaàries, d'acord amb la seua disponibilitat pressupostària, adopte les mesures que siguen necessàries perquè estiguen redactats en les dues llengües cooficials de la Comunitat valenciana, de manera que no puga prevaldre una llengua sobre l'altra, ja que allò que ha d'orientar a tots els poders públics autonòmics i locals és salvaguardar la llibertat d'opció lingüística i impulsar l'ús del valencià en tots els àmbits de la vida pública. Així mateix, d'acord amb la normativa citada, hem de **RECORDAR-LI ELS DEURES LEGALS** que la **Constitució espanyola** i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats i d'utilitzar en tots els procediments i en qualssevol altres formes de relació amb ells la llegua (castellana o valenciana) triada per ells.

En virtut de l'art. 29.1 de la Llei 11/1988, reguladora del Síndic de Greuges, li recordem el deure de donar compliment al que disposa la legislació vigent sobre l'ús del valencià, d'acord amb el que hem indicat en el cos d'este escrit, la qual cosa se li comunica perquè, en el termini d'un mes, ens remeta l'informe preceptiu en què ens ha d'indicar si accepta la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat, la present resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana